

Maatschappelijke waardering van Nederlandse Landbouw en Visserij

Inhoud

1

Inleiding 03

2

Samenvatting en conclusies landbouw en visserij 05

3

Maatschappelijke waardering landbouw 09

4

Associaties agrarische sector 13

5

Waardering en bekendheid 15

6

Maatschappelijke waardering visserij 20

7

Associaties visserij sector 24

8

Waardering en bekendheid 26

9

Bijlage 31

1

Inleiding

Inleiding

- Het Ministerie van Economische Zaken is geïnteresseerd in het beeld dat de Nederlandse bevolking heeft van de Nederlandse landbouw en visserij. Middels onderzoek, waarbij de maatschappelijke waardering van de landbouw en visserij wordt vastgelegd in een rapportcijfer, wil het Ministerie van Economische zaken meten wat het huidige beeld is onder de Nederlandse bevolking en hoe dit beeld zich door de jaren heen ontwikkelt.
- Als basis voor dit onderzoek dient een onderzoek uitgevoerd door TNS NIPO in augustus 2005 naar het imago van de boer. Enkele onderdelen van dit onderzoek zijn gebruikt in vervolgonderzoek (2007, 2008, 2009 en 2012) dat er op gericht was een waarderingcijfer voor de gehele sector te bepalen. Bij de meting in 2013 is, net als in januari 2012, ook de visserij opgenomen.
- Deze rapportage begint een samenvatting en de conclusie over de landbouw en visserij. Vervolgens komt de algehele waardering van de Nederlanders voor de landbouw aanbod. Daarna komen de vragen en stellingen aan bod waarop deze waardering is gebaseerd. Dezelfde vragen komen vervolgens aan bod voor de visserij. Eventuele opvallende verschillen tussen de doelgroepen (geslacht, leeftijd, mate van bekendheid met de agrarische sector) worden (apart) vermeld.

1

Samenvatting en conclusies landbouw en visserij

Samenvatting

- In dit onderzoek is er op verzoek van het Ministerie van Economische Zaken gekeken naar het beeld dat de Nederlandse bevolking heeft van de Nederlandse landbouw en visserij. De centrale vraag bij dit onderzoek was: hoe is de maatschappelijke waardering voor de Nederlandse landbouw en visserij? Middels een onderzoek onder ruim 1000 Nederlanders, waarbij de maatschappelijke waardering van de landbouw en visserij werd vastgelegd in een rapportcijfer, is vervolgens gemeten wat het huidige beeld is onder de Nederlandse bevolking.
- Over het algemeen is de waardering voor de Nederlandse landbouw en visserij niet negatief. De Nederlandse landbouw krijgt een rapportcijfer van 7,6 en de visserij sector krijgt een 6,9. Deze waarderingen zijn vergelijkbaar met de voorgaande metingen. De Nederlandse bevolking is over het algemeen beter bekend met de agrarische sector dan met de visserijsector.

Conclusie Landbouw

Maatschappelijke waardering van de agrarische sector in Nederland

- Over het algemeen is de maatschappelijke waardering van de landbouw positief. Het grootste deel van de Nederlanders heeft een neutraal tot (zeer) positief beeld van de Nederlandse landbouw. Bijna drie kwart van de Nederlanders vindt het belangrijk dat Nederland ook in de toekomst agrarische bedrijven heeft.

Associaties met de agrarische sector

- De helft van de Nederlanders associeert de agrarische sector met landbouw en akkerbouw. Daarnaast geeft bijna de helft van de Nederlanders aan dat ze bij de agrarische sector denken aan een boer, boerderij of boerenbedrijf.

Waardering en bekendheid

- Meer dan de helft van de Nederlanders is (zeer) goed bekend met de agrarische sector. Jongeren geven vaker aan dat ze minder goed bekend zijn met de agrarische sector. We zien een verband tussen bekendheid en rapportcijfer: naarmate de bekendheid stijgt, stijgt ook het rapportcijfer. Mensen die zeer goed bekend zijn met de agrarische sector geven een 8,2 als rapportcijfer. Gemiddeld geven de Nederlanders een rapportcijfer van 7,6. Positieve punten van de agrarische sector hebben betrekking op het harde werken van de boeren en het belang van de sector voor het voedsel en de samenleving. Kritiepunten hebben te maken met de geringe aandacht voor het milieu en dierenwelzijn en het feit dat er nog te weinig biologisch geteeld wordt.

Conclusie Visserij

Maatschappelijke waardering van de visserijsector in Nederland

- De meeste Nederlanders hebben een neutraal tot positief beeld van de Nederlandse visserijsector. Ruim de helft van de Nederlanders vindt het belangrijk dat de visserijsector op een duurzame wijze vist. Bijna de helft van de Nederlanders geeft aan dat zij het noodzakelijk vinden dat Nederland ook in de toekomst visserijbedrijven heeft.

Associaties met de visserijsector

- Ruim een vijfde (22%) van de Nederlanders associeert de visserijsector met vis. Daarnaast geeft een op de vijf Nederlanders aan bij de visserijsector te denken aan vissersschepen. In vergelijking met 2012 associeert men de visserijsector ook vaker met overbevissing.

Waardering en bekendheid

- Slechts een klein deel van de Nederlanders is goed bekend met de visserijsector (2%). Net als bij de agrarische sector zien we bij de visserijsector een verband tussen bekendheid en waardering: naarmate de bekendheid stijgt, stijgt het rapportcijfer. De Nederlanders die (zeer) goed bekend zijn met de visserijsector geven een 7,3 als rapportcijfer. Gemiddeld geeft men een voldoende (6,9) voor de visserijsector. Kritiekpunten op de visserij hebben betrekking op overbevissing en de geringe rekening die er met het milieu gehouden wordt. Verder geeft een op de vijf Nederlanders aan niet erg bekend te zijn met de visserijsector.

3

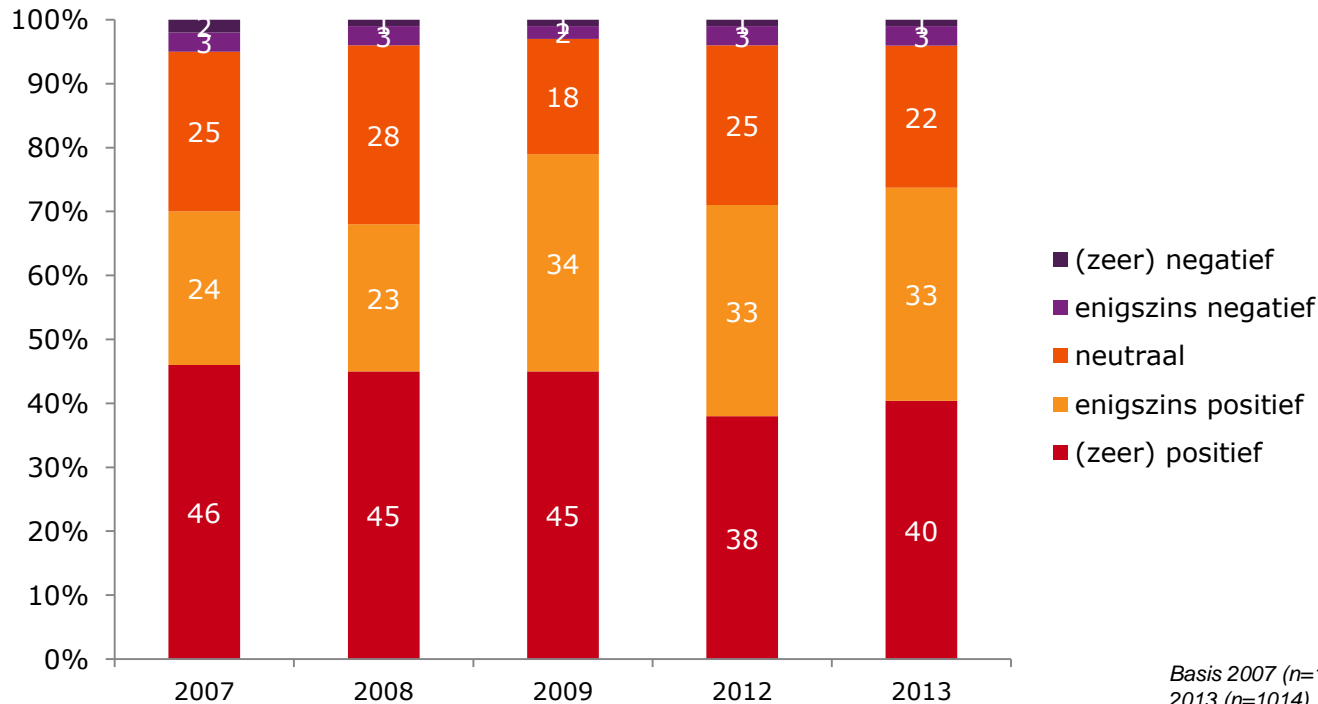
Maatschappelijke waardering landbouw

Nederlanders hebben een neutraal tot zeer positief beeld van de agrarische sector

- Zeven op de tien Nederlanders hebben een (enigszins tot zeer) positief beeld van de agrarische ondernemer (73%). Het aantal Nederlanders dat een (zeer) positief beeld heeft van de agrarische ondernemer is ten opzichte van de eerste 3 metingen gedaald (van 46% in 2007 naar 40% in 2013).
- Mannen geven vaker dan vrouwen aan dat zij een (zeer) positief beeld hebben van de agrarische ondernemer (45% versus 36%).
- Verder geven Nederlanders van 55 jaar of ouder vaker aan een (zeer) positief beeld te hebben van de agrarische ondernemer (50%) dan gemiddeld (40%).

Hoe is in het algemeen het beeld dat u van de agrarische ondernemer heeft?

Basis 2007 (n=1065), 2008 (n=1009), 2009 (n=976), 2012 (n=991) en 2013 (n=1014)

Bijna de helft van de Nederlanders wordt geraakt door slecht nieuws over de agrarische sector

- Ten opzichte van de voorgaande metingen zijn er geen opvallende veranderingen in de resultaten. Nog steeds wordt bijna de helft van de Nederlanders geraakt door slecht nieuws over de agrarische sector.
- Nederlanders van 55 jaar of ouder geven vaker dan gemiddeld aan dat het hen veel doet wanneer ze slecht nieuws horen over de agrarische sector (32% versus 19%).
- Jongere Nederlanders tussen de 18 en 34 jaar oud geven vaker aan dat het hen niets doet wanneer ze slecht nieuws horen over de agrarische sector (19%) dan gemiddeld (11%).

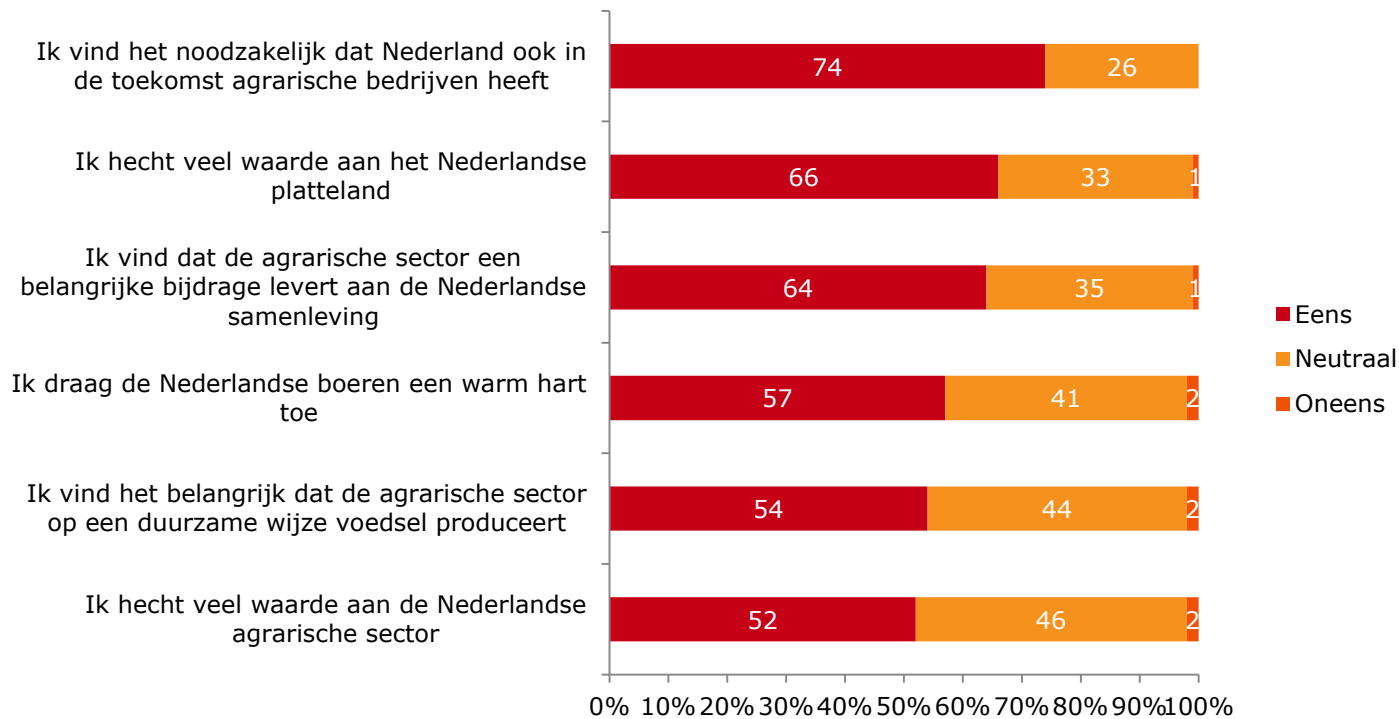
In hoeverre doet het u iets als u slecht nieuws over de agrarische sector te horen krijgt?

Basis 2007 (n=1064), 2008 (n=1008), 2009 (n=990), 2012 (n=1023) en 2013 (n=1031)

Grootste deel van de Nederlandse bevolking acht het noodzakelijk dat Nederland ook in de toekomst agrarische bedrijven heeft

- Bijna drie kwart van de Nederlanders vindt het noodzakelijk dat Nederland ook in de toekomst agrarische bedrijven heeft (74%). Verder hecht 66% van de Nederlanders veel waarde aan het platteland en vindt 64% de agrarische sector een belangrijk onderdeel van de Nederlandse samenleving. Bijna zes op de tien Nederlanders dragen de Nederlandse boeren een warm hart toe (57%). Daarnaast vindt ruim de helft van de Nederlanders het belangrijk dat er op een duurzame wijze voedsel wordt geproduceerd (54%) en de helft van de Nederlanders geeft aan dat zij veel waarde hechten aan de agrarische sector.
- Het lijkt erop dat het jongeren allemaal wat minder uitmaakt terwijl ouderen juist positiever zijn over de agrarische sector.

Ten opzichte van de voorgaande jaren zijn er vrijwel geen significante verschillen in de resultaten. Wel is het percentage dat het eens is met de stelling dat het in de toekomst noodzakelijk is om nog agrarische bedrijven in Nederland te hebben, sinds 2007 gestegen (van 69% in 2007 naar 74% in 2013).

4

Associaties agrarische sector

De helft van de Nederlanders associeert de agrarische sector spontaan met landbouw, akkerbouw, boer en boerderij

Waar denkt u aan bij de agrarische sector?*	2007 n=1065 %	2008 n=1009 %	2009 n=993 %	2012 n=1023 %	2013 n=1034 %
Landbouw, akkerbouw	48	45	58	48	50
Aan een boer, boerderij, boerenbedrijf	41	44	36	50	47
Veeteelt, veehouder	34	30	33	28	29
Tuinbouw, kassen (teler, kweker, tuinder)	26	24	24	21	23
Aan dieren (koeien, kippen varkens e.d.)	18	25	28	20	15
Aan agrarische producten (groenten, fruit, zuivel, vlees, bloemen e.d.)	19	16	18	13	19
Land/Landschap	-	-	-	2	5
Anders	14	18	15	13	10
* Genoemd door >5%					

5

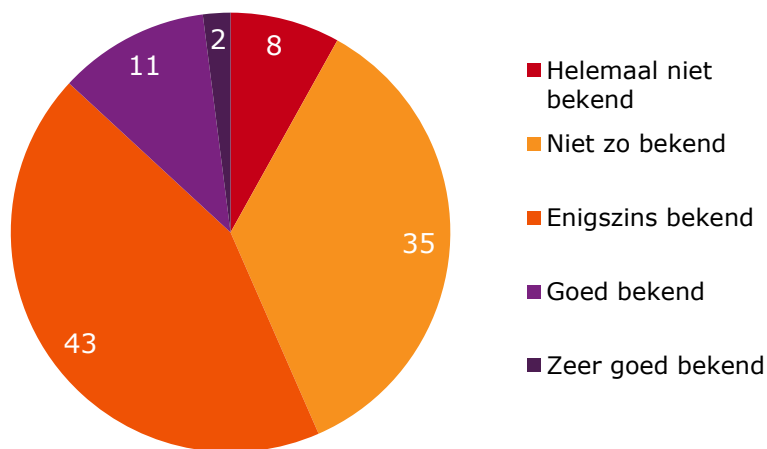
Waardering en bekendheid

Vier op de tien Nederlanders geven aan (helemaal) niet zo bekend te zijn met de landbouw

- Jongeren geven vaker dan gemiddeld aan (helemaal) niet zo bekend te zijn met de agrarische sector (51% versus 43% gemiddeld). Jongeren zijn dus minder goed bekend met de agrarische sector.
- Verder zijn mannen en Nederlanders van 55 jaar of ouder vaker dan gemiddeld goed bekend met de agrarische sector (respectievelijk 15% en 14% versus 11%).

In hoeverre bent u bekend met de agrarische sector? (n=1034)

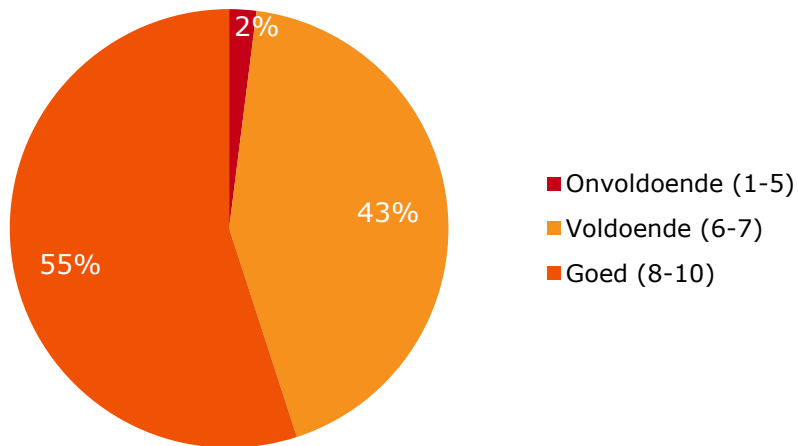

Bekendheid met agrarische sector door... *	%
1. Wonen of woonden in een agrarisch gebied/ op het platteland	28
2. Familie/ kennissen werkzaam (geweest) in agrarische sector	18
3. Familie/kennissen met boeren bedrijf	11
4. Bekend via media	10
* genoemd door >10%	

Positieve waardering van de landbouw is stabiel over de jaren

- Gemiddeld geeft men een 7,6 voor de Nederlandse landbouw. Deze positieve waardering verschilt niet van de voorgaande metingen.
- Nederlanders van 55 jaar of ouder geven vaker dan gemiddeld een 8 of hoger als rapportcijfer voor de landbouw (68% ten opzichte van 55%).
- Nederlanders in de leeftijd van 18 tot 34 jaar geven minder vaak dan gemiddeld een 8 of hoger (45% ten opzichte van 55%), maar deze groep geeft wel significant vaker een voldoende (51% ten opzichte van 43% gemiddeld).
- In de categorie 35 tot 54 jaar geeft vaker dan gemiddeld een voldoende (49% versus 43%), maar deze groep geeft minder vaak dan gemiddeld een 8 of hoger (49% ten opzichte van 55%)

Wat is uw waardering voor de Nederlandse landbouw als u alles bij elkaar neemt? (n=1034)

Rapportcijfer

2007: 7,6

2008: 7,6

2009: 7,7

2012: 7,5

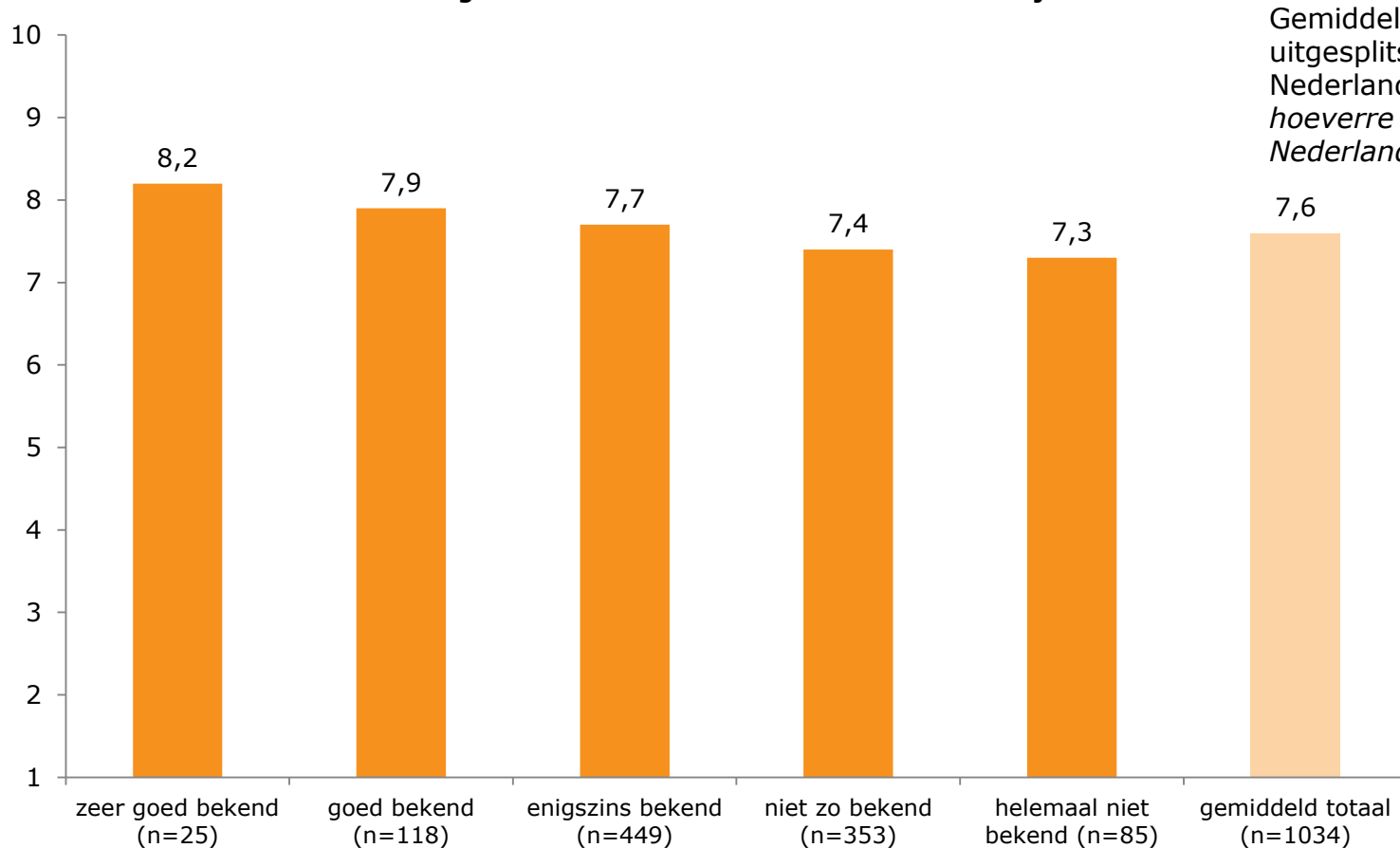
2013: 7,6

Men is positief over het harde werken van de boeren, maar de geringe aandacht voor het milieu en dierenwelzijn oogsten kritiek

Kritiepunten agrarische sector	Pluspunten agrarische sector
Redenen voor het gegeven rapportcijfer (n=1027)	Redenen voor het gegeven rapportcijfer (n=1027)
1. Te weinig aandacht voor het milieu	1. Waardering voor het harde werken
2. Te weinig aandacht voor dierenwelzijn	2. Agrarische sector doet het goed in Nederland
3. Er wordt nog te weinig biologisch geteeld	3. Het is belangrijk (voedsel en samenleving)

Bekendheid heeft een positieve invloed op de waardering van de landbouw: naar mate de bekendheid stijgt, stijgt ook het rapportcijfer

Wat is uw waardering van de Nederlandse landbouw als u alles bij elkaar neemt?

Gemiddeld rapportcijfer 2013 uitgesplitst naar bekendheid met Nederlandse Landbouw (*In hoeverre bent u bekend met de Nederlandse landbouw?*)

6

Maatschappelijke waardering visserij

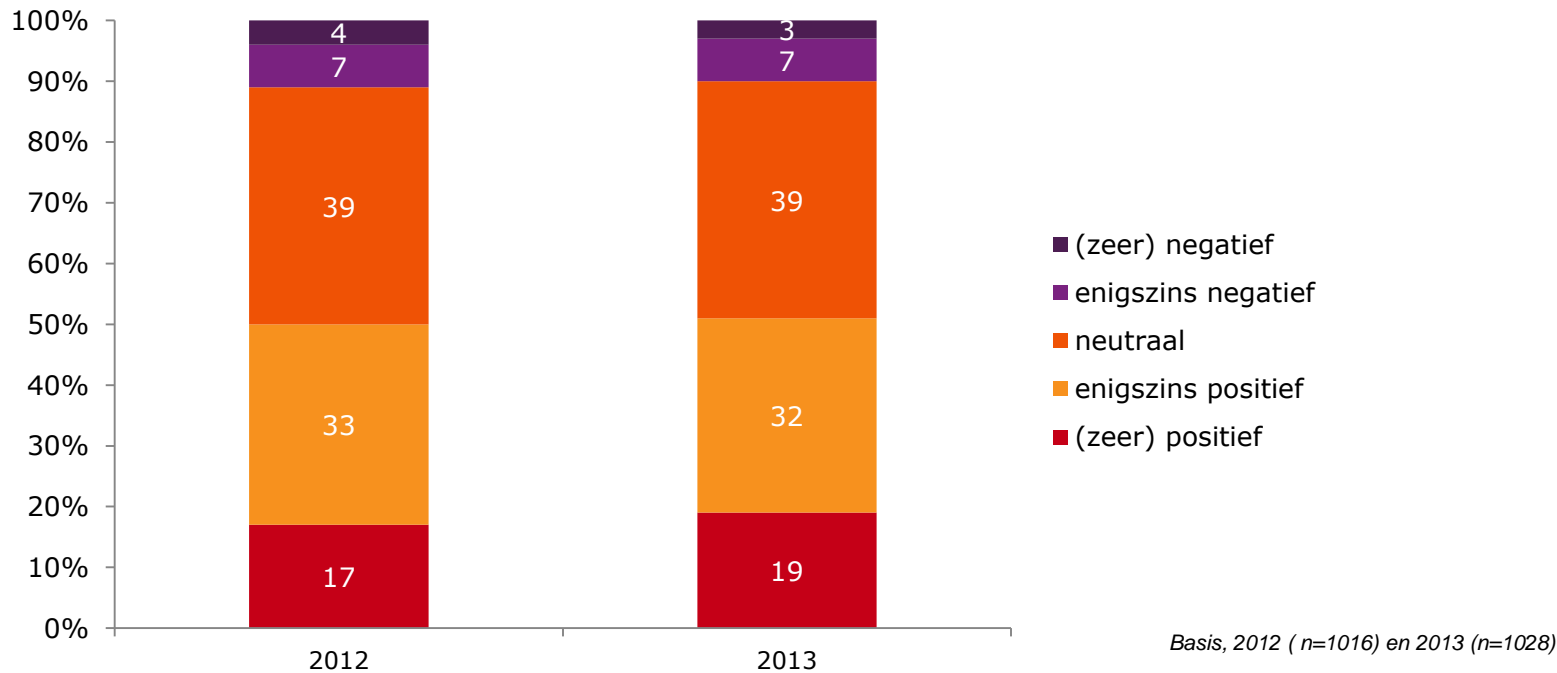

De helft van de Nederlanders heeft een enigszins positief beeld tot zeer positief beeld van de visserij ondernemer

- Ten opzichte van 2012 is er niet veel veranderd in het beeld dat de Nederlander heeft van de visserij ondernemer, de meeste Nederlanders zijn neutraal (39%) of enigszins positief (32%).
- Nederlanders van 35 tot 54 jaar oud geven vaker dan gemiddeld aan neutraal te zijn (46% versus 39%).
- De groep Nederlanders van 55 jaar of ouder is vaker dan gemiddeld (zeer) positief over de visserij ondernemer (29% versus 19%).

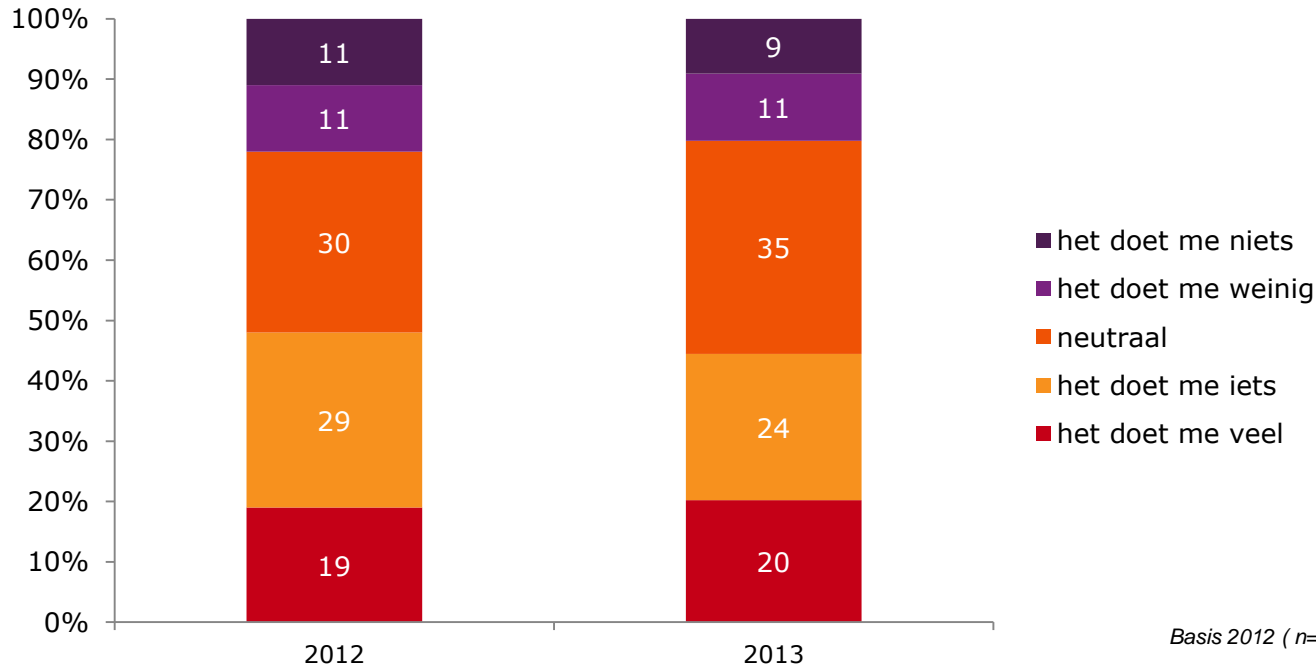
Hoe is in het algemeen het beeld dat u van de visserij ondernemer heeft?

Nederlanders reageren vaker neutraal na slecht nieuws over de visserijsector

- In vergelijking met 2012 is de groep die aangeeft neutraal te reageren op slecht nieuws over de visserijsector significant groter (35% in 2013 versus 30% in 2012).
- Jongeren geven vaker aan dat slecht nieuws over de visserij hen niets doet (15% t.o.v. 11% gemiddeld).
- Net als in 2012 geven Nederlanders van 55 jaar of ouder significant vaker dan gemiddeld aan dat het hen iets (29% versus 24%) of veel (34% versus 20%) doet wanneer zij slecht nieuws horen over de visserijsector.

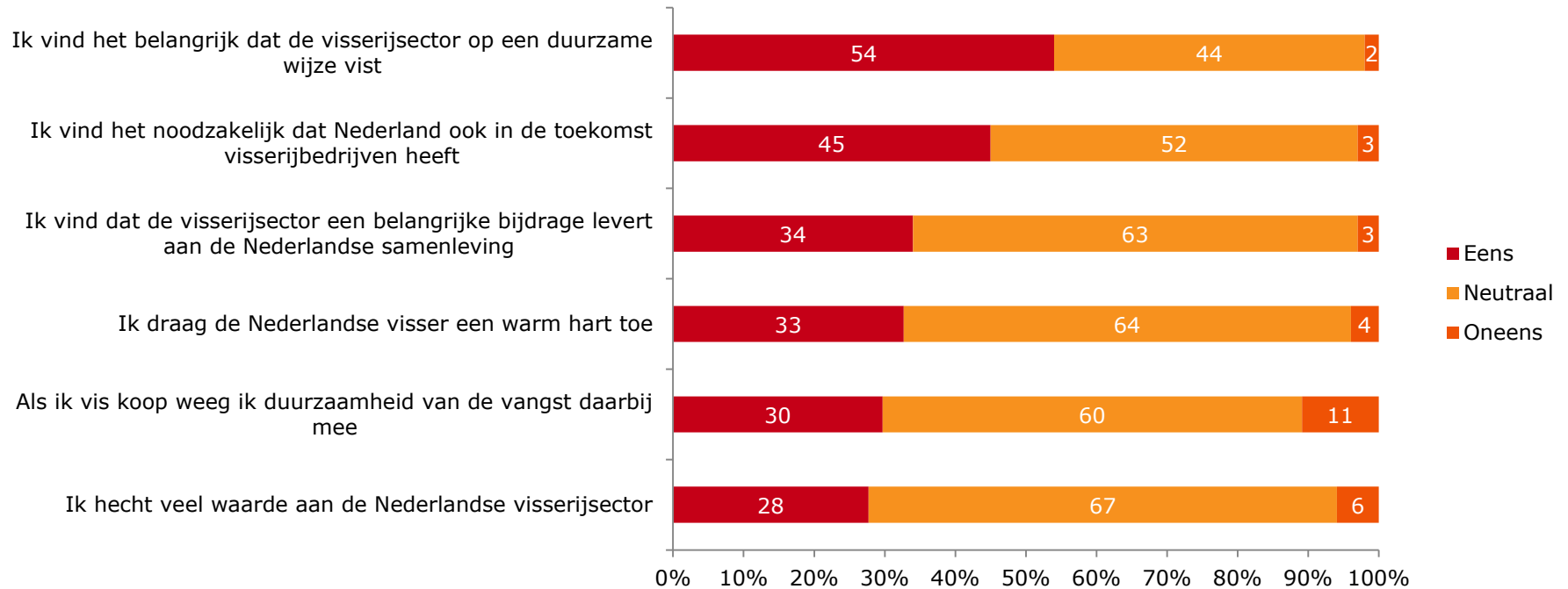
In hoeverre doet het u iets als u slecht nieuws over de visserijsector te horen krijgt?

Basis 2012 (n=1017) en 2013 (n=1029)

Beoordeling aspecten visserijsector t.o.v. 2012 nauwelijks veranderd

- In vergelijking met 2012 zijn de beoordelingen van de stellingen over de aspecten van de visserijsector niet veel veranderd in 2013. Uitzondering hierop is de stelling "ik vind het belangrijk dat de visserijsector op een duurzame wijze vist". Het percentage Nederlanders die het met deze stelling eens is, is dit jaar significant lager dan in 2012 (54% versus 59%). Het percentage Nederlanders dat aangeeft neutraal te zijn is juist significant groter dan in 2012 (44% versus 39%).
- 55+'ers zijn vaak positief over de visserijsector terwijl Nederlanders tussen de 18 en 54 jaar oud vaker aangeven neutraal te zijn.

7

Associaties visserijsector

Visserijsector vaker geassocieerd met overbevissing dan in 2012

- De associaties die men heeft met de visserijsector zijn nauwelijks veranderd t.o.v. de vorige meting. Het meest gehoorde antwoord op de vraag 'waar denkt u aan bij de visserijsector', is nog steeds 'vis' (22%) gevolgd door 'vissersschepen' (20%).
- In vergelijking met 2012 associeert men de visserijsector dit jaar vaker met overbevissing (7% in 2012 versus 11% in 2013).

Waar denkt u aan bij de visserij sector? *	2012 (n=1023) %	2013 (n=1034) %
Vis	24	22
Vissersschepen	20	20
Vangen van vis	14	13
Vissers	14	13
Overbevissing	7	11
Anders	14	15
* Genoemd door >10%		

8

Waardering en bekendheid

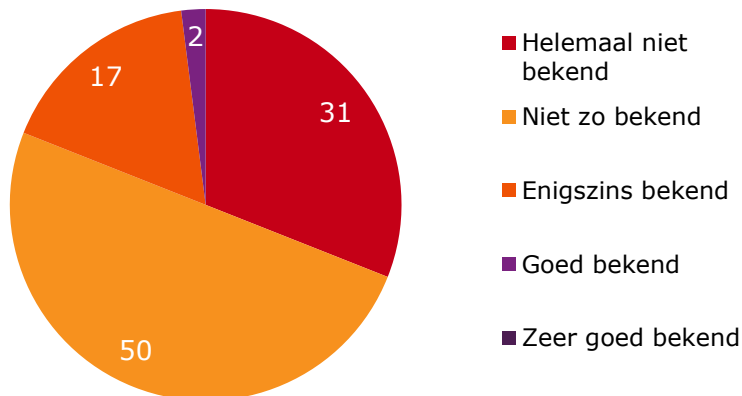

Meerderheid van de Nederlanders nog steeds (helemaal) niet zo bekend met de visserijsector

- De helft van de Nederlanders geeft aan niet zo bekend te zijn met de visserijsector en 31% van de Nederlanders zegt zelfs helemaal niet bekend te zijn met de visserijsector. Deze resultaten liggen in lijn met de bevindingen van 2012.
- Vrouwen geven significant vaker aan dat zij helemaal niet bekend zijn met de visserijsector dan mannen (34% versus 27%).
- Nederlanders van 55 jaar of ouder geven vaker dan gemiddeld aan dat ze niet zo bekend zijn met de visserijsector (55% versus 50%). Deze groep is echter ook vaker dan gemiddeld enigszins bekend met de visserij (24% versus 17%).
- Ten opzichte van 2012 is de groep die algemene interesse in de visserij heeft significant groter (21% versus 2% in 2012). Ook de groep mensen die de visserijsector kent via contact met (ex) vissers is ook groter dan in 2012 (10% versus 2%).

In hoeverre bent u bekend met de visserijsector? (n=1034)

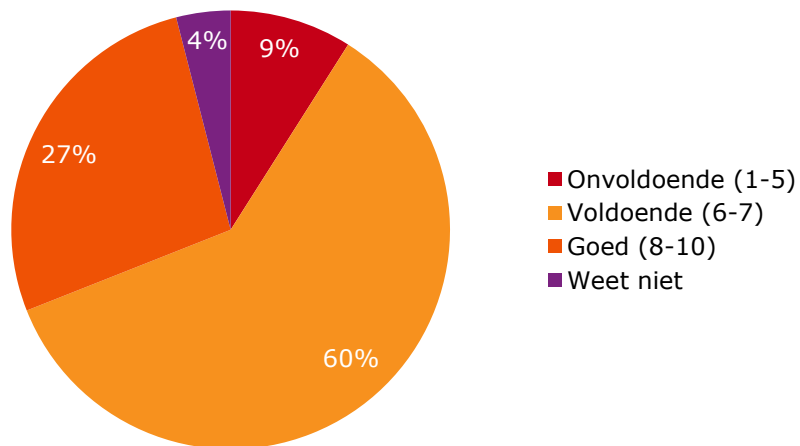

Bekendheid met visserijsector door... *	%
1. Bekend via media	30
2. Algemene interesse	21
3. Via familie/kennissen/vrienden/partner	14
4. Van huis uit/ermee opgegroeid	13
5. Door vis te eten/ kopen	13
6. Ken/ praat soms met (ex) vissers	10
* genoemd door >10%	

Bijna negen op de tien Nederlanders waarderen de Nederlandse visserij met een voldoende of goed

- Bijna drie op de tien Nederlanders geven de Nederlandse visserij een 8 of hoger. Dit aantal is gelijk gebleven ten opzichte van 2012.
- Nederlanders van 55 jaar of ouder geven vaker dan gemiddeld een 8 of hoger voor de visserij (37% versus 27%). Ook het gemiddelde rapportcijfer dat deze groep voor de visserij geeft, is significant hoger dan het gemiddelde (een 7,1 ten opzichte van een 6,9 gemiddeld).
- De groep 18 tot 34 jarige Nederlanders geeft minder vaak dan gemiddeld een 8 of hoger voor de Nederlandse visserij (17% ten opzichte van 27%). Jongeren geven vaker aan niet te weten met welk cijfer zij de visserijsector moeten beoordelen (7% versus 4% gemiddeld).

Wat is uw waardering voor de Nederlandse visserij als u alles bij elkaar neemt? (n=1034)

Rapportcijfer
2012: 6,8
2013: 6,9

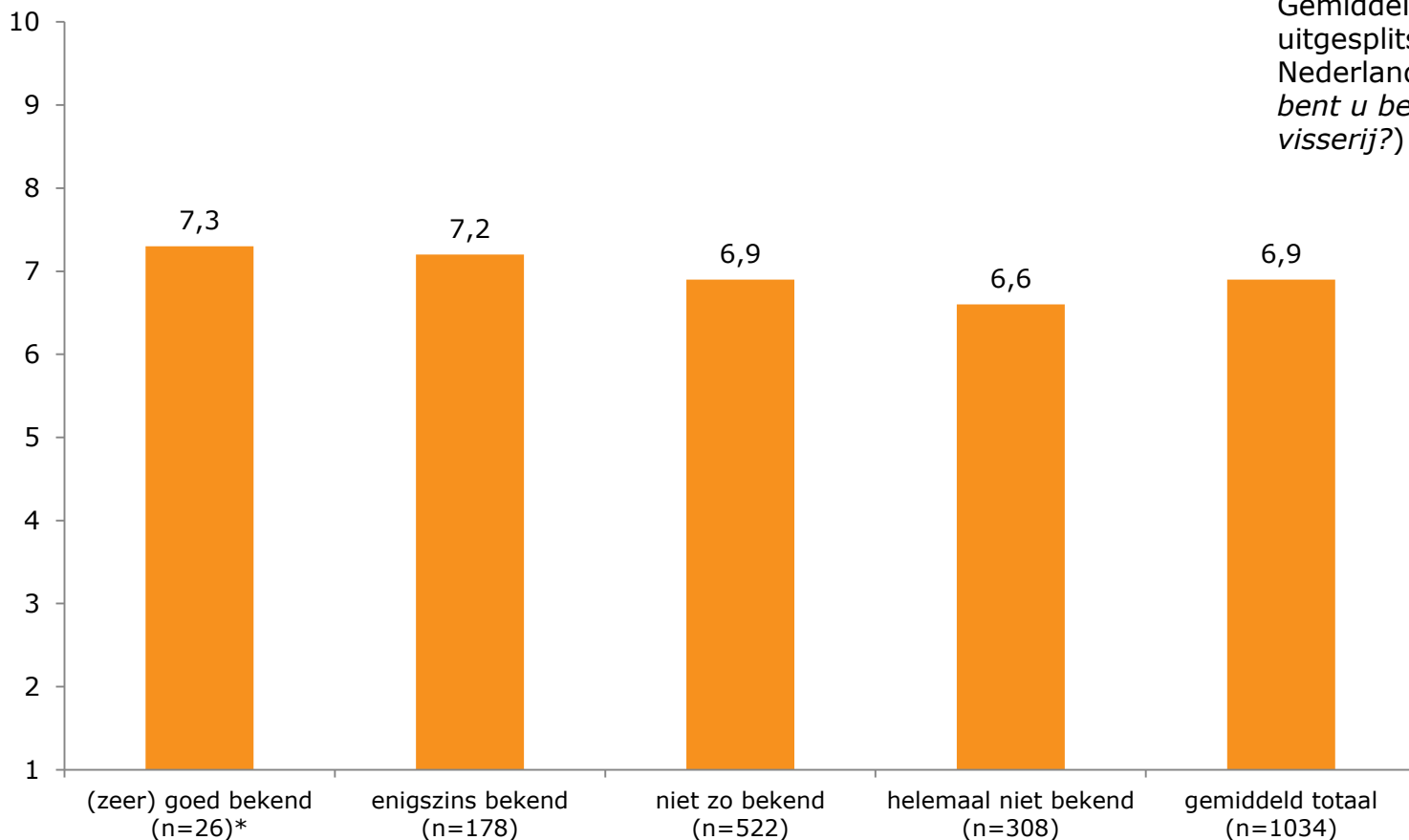
Kritiekpunten op de visserijsector zijn de overbevissing en het feit dat er nog te weinig rekening met het milieu wordt gehouden

Kritiekpunten visserijsector	Pluspunten visserijsector
Redenen voor het gegeven rapportcijfer (n=992)	Redenen voor het gegeven rapportcijfer (n=992)
1. Overbevissing	1. Visserij doet het goed / hoor positieve verhalen
2. Er wordt te weinig rekening gehouden met het milieu	2. Het is belangrijk (voedsel en samenleving)
3. Egoïstisch/ draait alleen om (snel) geld verdienen	3. Visserij spreekt aan/ vis is lekker

*Nederlanders die weinig hebben met het onderwerp of er weinig vanaf weten geven vaker een lager of neutraal rapportcijfer (21%)

Ook bij de visserij heeft bekendheid een positieve invloed op de waardering: naarmate de bekendheid stijgt, stijgt ook het rapportcijfer voor de visserijsector

Wat is uw waardering van de Nederlandse landbouw als u alles bij elkaar neemt?

Gemiddeld rapportcijfer 2013 uitgesplitst naar bekendheid met Nederlandse visserij (In hoeverre bent u bekend met de Nederlandse visserij?)

* Vanwege een zeer lage n (n=3) is de categorie 'zeer goed bekend' samengevoegd met 'goed bekend'.

9

Bijlage

Onderzoekverantwoording*

Method	Online
Doelgroep(en)	Nederlanders van 18 jaar of ouder
Steekproefgrootte	Bruto n=1.455 en netto n=1.034 (71% respons)
Steekproefbron	TNS NIPOBASE
Stratificatie/quota 's	Nee
Veldwerkperiode	5 december t/m 15 december 2013
Vragenlijstlengte	Gemiddeld 8 minuten
Weging	Er is gewogen op de volgende variabelen: geslacht, leeftijd, hoogst gevolgde opleiding, Nielsen-indeling en gezinsgrootte

*Meer gedetailleerde informatie over dit onderzoek is beschikbaar via uw contactpersoon bij TNS NIPO

Maatschappelijke waardering van
Nederlandse Landbouw en Visserij

© TNS 15 januari 2014

G7447